

**MONOGRAFIJA O HRVATSKOJ KATOLIČKOJ MISIJI
BIELEFELD**
**MONOGRAPH ON THE CROATIAN CATHOLIC MISSION
BIELEFELD**

U Njemačkoj danas djeluje 96 pastoralnih centara pod nazivom Hrvatske katoličke misije (HKM) ili Hrvatske katoličke zajednice (HKZ), odnosno župe za pastoral vjernika hrvatskog materinskog jezika, kojih u toj zemlji prema najnovijim podacima ima više od četiri stotine tisuća. Najstarija i najveća od njih je ona u glavnom gradu Bavarske Münchenu, osnovana davne 1948. godine. Deset godina poslije započela je s radom Hrvatska katolička misija u Stuttgartu, a velik broj ostalih misija osnovan je tijekom šezdesetih i početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća, kad je s naših strana u Saveznu Republiku Njemačku nahrupio val *gastarbajtera*. Službena politika ondašnje komunističke Jugoslavije taj je masovni odljev osobito mlađih radno-sposobnih ljudi eufemistički nazivala: odlazak naših ljudi na privremeni rad u inozemstvo. Najveća koncentracija hrvatskih radnika bila je i do danas je ostala u velikim njemačkim gradovima i industrijskim središtima pa su vjersku i socijalnu skrb o njima pratila i otvaranja HKM u Kölnu (1960.), Frankfurtu (1965.), Münsteru i Mainzu (1967.), Berlinu i Hamburgu (1969.) i drugdje.

Stjecanjem okolnosti trojica dijecezanskih svećenika iz Splitsko-makarske nadbiskupije našla su se početkom 70-ih godina prošloga stoljeća na području Nadbiskupije Paderborn u njemačkoj Saveznoj pokrajini Sjevernoj Rajni Vestfaliji, kao voditelji tada osnovanih Hrvatskih katoličkih misija. Jedan od njih je Slavko Rako, prvi dušobrižnik Misije u Bielefeldu, osnovane 1971. U toj službi Rako je ostao sve do svojega umirovljenja 2018. Nakon njegovog odlaska Misijom je godinu dana upravljao Josip Karas, svećenik Sisačke biskupije, a njega je prošle godine naslijedio splitski svećenik Jure Strujić.

Mr. Slavko Rako je na kraju svoje dušobrižničke službe u vlastitom izdanju pripremio i objavio monumentalno djelo *Hrvatska katolička misija Bielefeld u Nadbiskupiji Paderborn 1971.-2018.* (Zagreb, 2019). Kao nakladnici slove Ruža Balić i HKM Bielefeld. Riječ je o dobro uređenoj, mnogim slikama i dokumentima ilustriranoj, a dijelom i dvojezičnoj ediciji (hrvatski/njemački), koja opisuje i prikazuje gotovo polustoljetni život i djelovanje tamošnje katoličke misije. Kao glavni autorovi suradnici u pripremi gradiva i uređenju publi-

kacije za tisak navedeni su Mirjana Gulić i Matko Rako. Ovo je djelo nakon objavljivanja predstavljeno u tamošnjoj Hrvatskoj misiji, a izišao je i prikaz monografije iz pera Vesne Kukavice u Mjesečnoj reviji Hrvatske matice iseljenika (Divot - izdanje o misiji iz Bielefelda, u: Matica, 10/2019, 56-57).

Spomenuta monografija obuhvaća 223 stranice na kunstdruk papiru i podijeljena je u osam poglavlja. K tome dolazi uvodni dio i epilog. Na uvodne stranice autor je dvojezično stavio najprije sažetak djelovanja Misije i svoju zahvalu mnogim predstavnicima crkvenog, društvenog i političkog života iz Hrvatske i Nadbiskupije Paderborn, a potom njihove pozdrave i čestitke Hrvatskoj katoličkoj misiji Bielefeld u povodu izdanja ovoga djela. U nastavku nas ukratko informira o stoljetnom iseljavanju iz Hrvatske do najnovijih dana i o brojnosti hrvatske dijaspore u raznim europskim zemljama i na drugim dokumentima. Nakana je monografije da prikaže djelovanje HKM u Bielefeldu i okolici, na čijem području danas živi oko 3500 vjernika različitih generacija hrvatskih doseljenika.

Epilog na kraju sadrži tridesetak stranica autobiografskog karaktera i upozna je nas sa životnim putem, službama i dosadašnjim djelovanjem autora. Rako se prisjeća svoje obitelji i djetinjstva u rodnom Zagvozdu, početaka duhovnog poziva, školovanja u Zagrebu, Splitu i Königsteinu, zatim svećeničkog ređenja u Rimu 1970. u povodu proglašenja prvoga hrvatskog sveca Nikole Tavelića, na kojemu su sudjelovali desetci tisuća hrvatskih hodočasnika iz domovine i inozemstva. Njega i ređenike te godine iz Splitsko-makarske nadbiskupije zaredio je američki kardinal, prijatelj nadbiskupa Franića i veliki dobrotvor John Joseph Wright. Autor zatim kratko opisuje svoje životne postaje, od mlade mise u rodnome mjestu, preko prvih župničkih iskustava u Velikom Prologu, do odlaska hrvatskim *gastarbajterima* u Bielefeldu, kamo je poslan od tadašnjih crkvenih vlasti i gdje će ostati gotovo cijeli svoj radni vijek. Tu je mnoštvo zanimljivih zabilježaka o mnogim susretima s brojnim i značajnim osobama iz crkvenog života u nadbiskupiji Paderborn i u Hrvatskoj koje je u svojem dugogodišnjem radu kao dušobrižnik susretao. Zabilježeni su posjeti splitskih nadbiskupa Frane Franića, Ante Jurića i Marina Barišića, nadbiskupa Paderborna kardinala Johannes Joachim Degenhardta koji ga je posjetio u rodnoj kući u Rakićima, zatim sadašnjega nadbiskupa Hans-Josef Beckera i mnogih drugih.

U dva kraća poglavlja autor donosi povijesni prikaz crkvenoga i društvenog života Nadbiskupije Paderborn i grada Bielefelda, na čijem je širem području u počecima djelovanja HKM bilo oko

pet tisuća hrvatskih vjernika. Jedno poglavlje nosi naslov *Zahvala*. Riječi zahvalnosti i zahvale prožimaju kao crvena nit cijelu monografiju. Autor se biranim i toplim riječima sjeća tolikih osoba iz Hrvatske katoličke misije koje su na različite načine pomagale i surađivale u radu Misije i raznim aktivnostima koje je ona pokretala i organizirala. Sažimljući i zbrajajući svoje dosadašnje djelovanje, osjetio se ponukanim jednako tako zahvaliti brojnim ljudima, ponajprije svojoj obitelji, crkvenim dostojanstvenicima, predstavnicima raznih institucija kao i tolikom broju suradnika i osoba koje su ga u njegovoj svećeničkoj službi pratile, poticale, bile mu ohrabrenje i pomoć na životnom putu.

Najviše pozornosti i prostora, gotovo trećinu monografije, Rako je posvetio osnivanju i raznovrsnom djelovanju Hrvatske katoličke misije Bielefeld. Budući da je od samog početka vodio Misiju, a zacijelo imao sluha i potrebnog znanja i predanosti u pastoralnom radu (magistrirao je na tamošnjem Pedagoškom fakultetu), sustavno je prikupljao i obradio vrijednu dokumentaciju o gotovo pet desetljeća rada te ustanove na pastorizaciji i pomoći hrvatskim katoličkim vjernicima koji su dolazili u različitim migracijskim valovima.

Tako su slikom i slovima zabilježene obljetnice Misije (deset godina, dvadeset i pet godina, četrdeset godina), zatim događanja u Misiji: euharistijska slavlja, pripreme za prvu pričest i krizmu, korizmeni susreti, hodočašća, slavlja velikih blagdana Božića i Uskrsa, susreti različitih sekcija i posjet važnih osoba i crkvenih pastira iz domovine. Opširno je dokumentiran rad na tri velika područja: karitativnom, društvenom i kulturnom. HKM Bielefeld osobito je bila aktivna u vrijeme Domovinskog rata, zalažući se kod njemačkih vlasti za priznanje Hrvatske i skupljajući novčanu pomoć za potrebne i ratom ugrožene na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Monografija kao osobitu vrijednost donosi detaljan popis dokumentacije nastale tijekom djelovanja HKM: matične knjige, popis prvopričesnike i krizmanika, popis drugih izvješća o karitativnom i kulturnom radu, izvješća poslana Nadbiskupiji Paderborn i drugim ustanovama, kronika misije i dr.

Rako je gotovo pet desetljeća proveo u Njemačkoj brinući se pastoralno za hrvatske radnike i njihove obitelji. Dobro poznaje kulturu i jezik te zemlje pa je za svoj predan i savjestan rad kod mjesne Crkve u Paderbornu stekao povjerenje i priznanje te je u nekoliko mandata bio član Prezbiterskog vijeća. Djelovao je kao važna poveznica i poticaj u izgradnji bliskih i prijateljskih veza između spomenute njemačke nadbiskupije u kojoj je djelovao i njegove matične

Splitsko-makarske nadbiskupije. Njegovao je dobre odnose i s političkim predstavnicima u toj pokrajini, primjerice s Elmarom Brockom, dugogodišnjim zastupnikom CDU-a u Europskom parlamentu, koji se - poznajući dobro hrvatske prilike - zauzimao za priznaje Hrvatske i širio istinu o Domovinskom ratu.

Od gotovo stotinjak Hrvatskih katoličkih zajednica u Njemačkoj tek su neke od njih na ovakav način obilježile jubilej svoga postojanja. Valja odati priznanje autoru za uloženi trud i zauzetost da HKM Bielefeld dobije ovu monografiju. Ona nije samo svjedočanstvo dušobrižničkog rada na vjerskoj izgradnji hrvatskih migranata i njihovoj uspješnoj socijalnoj integraciji u njemačko društvo. Monografija odiše domoljubnim nabojem i brižnim nastojanjem da naši sunarodnjaci, živeći daleko od svoje domovine, ne izgube svoje korijene, da se ne asimiliraju, nego, koliko je moguće u danim okolnostima, sačuvaju svoj kulturni i nacionalni identitet.

Nediljko A. Ančić